Gemeente Diemen

Gelijke onderwijskansen voor ieder kind

Onderwijskansenbeleid 2026

Visie

Ieder kind in Diemen verdient gelijke kansen om zich optimaal te ontwikkelen binnen de eigen mogelijkheden. Onderwijs speelt hierin een sleutelrol. Met deze beleidsnota geven we invulling aan onze ambitie op het gebied van onderwijskansen: we willen een gemeente zijn waarin alle kinderen, ongeacht hun achtergrond, de mogelijkheid krijgen om succesvol onderwijs te volgen en zich optimaal te ontplooien.

We bouwen voort op het bestaande onderwijsachterstandenbeleid en kiezen bewust voor een bredere benadering: van het bestrijden van onderwijsachterstanden naar het bevorderen van onderwijskansen. Dat betekent dat we ongelijk investeren voor gelijke kansen. We zetten extra in waar de nood het hoogst is, met bijzondere aandacht voor kinderen met een verhoogd risico op een onderwijsachterstand.

Een kansrijke start begint vroeg. Daarom stimuleren we deelname aan voorschoolse voorzieningen, investeren we in de pedagogische basis en behouden we wat werkt. We werken samen met scholen, kinderopvangorganisaties, maatschappelijke partners en ouders. **Want alleen samen kunnen we een omgeving creëren waarin ieder kind zich gezien, gesteund en gestimuleerd voelt.**

Inhoud

Voorwoord 4

Deel 1: Richting en fundament 5

1. Introductie 5
- 1.1 Waarom deze nota 5
- 1.2 Opzet van de nota 5
- 1.3 Ontstaan van de nota 6

2. Basis voor beleid 8
- 2.1 Wettelijke opdracht 8
- 2.2 Uitgangspunten 9

Deel 2: Doelgroep en aanpak 10

3. Onze doelgroep 10

4. Onderwijskansen in Diemen 11
- 4.1 Een kwalitatief sterk en dekkend voorschools aanbod 11
- 4.2 Een zo groot mogelijk bereik 13
- 4.3 Kinderen in beeld en passende ondersteuning 15
- 4.4 Een stevige pedagogische basis 18

Deel 3: Uitdagingen en middelen 21

5. Vraagstukken 21
- 5.1 Een toenemende zorgvraag 21
- 5.2 Laagdrempelige ondersteuning 12+ 22
- 5.3 Integraal monitoren en sturen 22

6. Financiële toelichting 23

Bijlage 1 – Overzicht acties 25

Bijlage 2 – Toelichting begroting onderwijsachterstandenbudget 27

Bijlage 3 – Wettelijk kader onderwijsachterstandenbeleid 28

Bijlage 4 – Diemen in cijfers 29

Voorwoord

Onderwijs raakt ons allemaal. Het vormt de basis voor persoonlijke ontwikkeling, maatschappelijke participatie en toekomstperspectief. Over onderwijs wordt veel gedacht, gesproken en geschreven - en terecht. Want goed onderwijs is niet alleen een individuele kans, maar ook een collectieve verantwoordelijkheid. Voor u ligt het onderwijskansenbeleid van de gemeente Diemen. Deze nota is meer dan woorden op papier: het is een uitnodiging tot samenwerking. Achter elk beleidsdoel staan mensen, professionals, ouders, vrijwilligers, die dagelijks het verschil maken in het leven van kinderen en jongeren. Hun inzet bepaalt hoe beleid in de praktijk landt.

Ik ben er trots op dat Diemen de stap heeft gemaakt naar anders kijken: niet vanuit tekorten, maar vanuit kansen. De focus niet op achterstanden, maar vooral op mogelijkheden. Goed onderwijsbeleid begint bij het kind en erkent verschillen als waardevolle uitgangspunten. Door kinderen te zien in hun eigenheid en professionals ruimte te geven om daarop in te spelen, bouwen we aan een inclusieve leeromgeving waarin ieder kind tot bloei kan komen. Kinderen groeien op in uiteenlopende omstandigheden. Niet ieder kind heeft een zorgeloze jeugd. Juist daarom is het belangrijk dat zij ervaren dat er ruimte is om te leren, te groeien en fouten te maken. Een zachte blik, het herkennen van talent en het bieden van perspectief kunnen een wereld van verschil maken.

Met deze nota zetten we een volgende stap. We bouwen voort op wat werkt, leggen verbindingen tussen domeinen en versterken de samenwerking met partners.
Want het vergroten van onderwijskansen is geen taak van één sector, maar een gezamenlijke opdracht. Samen maken we het verschil, voor ieder kind in Diemen.

Jeroen Klaasse,
wethouder Onderwijs

1. Introductie

1.1 Waarom deze nota

Diemen wil een gemeente zijn waar alle kinderen en jongeren kansrijk kunnen opgroeien. De achtergrond van een kind mag geen verschil maken voor de kansen die een kind op school krijgt. Deze nota is opgesteld omdat de basis voor het huidige gemeentelijk onderwijsachterstandenbeleid (2011) is verouderd. Zowel de maatschappelijke context als de wettelijke kaders zijn de afgelopen jaren veranderd. Eind 2024 is de startnotitie onderwijskansenbeleid behandeld in de gemeenteraad, waarmee het proces richting een nieuwe beleidsnota is gestart.

Het Rijk heeft een duidelijk doel geformuleerd voor het gemeentelijk onderwijs-achterstandenbeleid: het verminderen en voorkomen van onderwijsachterstanden bij kinderen, met name in de voorschoolse periode. De vanuit het Rijk gestelde kaders zijn gericht op het bestrijden van onderwijsachterstanden vanuit een onderwijsperspectief. We vinden het belangrijk om aan deze verplichting te voldoen, en kijken bovendien met een bredere blik naar het bevorderen van kansengelijkheid in het onderwijs. We kiezen er daarom voor om het onderwijsachterstandenbeleid te verbreden naar een integraal onderwijskansenbeleid. Dit nieuwe beleid richt zich op het creëren van gelijke kansen gedurende de gehele schoolloopbaan van kinderen en jongeren tot 18 jaar.

Er is al veel opgebouwd in Diemen voor kinderen, jongeren en hun ouders. Met het overgrote deel van de kinderen en jongeren in Diemen gaat het goed. Diemen heeft een uitgebreid voorschools aanbod. Naast de peutergroepen zijn er in Diemen verschillende activiteiten die een positieve bijdrage leveren aan de ontwikkeling van kinderen en ouderbetrokkenheid. We behouden daarom wat werkt, in lijn met de nota Samen Diemen (2020-2027). De uitdagingen voor de komende jaren liggen niet zozeer in het ontwikkelen van nieuwe beleidsinstrumenten en voorzieningen, maar veel meer in het nog effectiever gebruiken ervan. Door aanbod goed op elkaar te laten aansluiten en onderling effectief samen te werken, ondersteunen we onze inwoners nog beter. We bouwen voort op wat er is bereikt en brengen in deze nota in kaart wat er vanuit diverse beleidsterreinen gebeurt om de onderwijskansen te vergroten. Door dwarsverbanden te leggen en te zoeken naar raakvlakken, kunnen activiteiten elkaar versterken en aanvullen.

Het tegengaan van kansenongelijkheid is een opdracht voor iedereen. We werken daarom samen met de kinderopvang, het onderwijs, ouders en andere maatschappelijke partners. Met deze nota leggen we ook een basis voor een intensievere samenwerking tussen diverse gemeentelijke beleidsterreinen:

- Onderwijsachterstanden
- Preventieve jeugdhulp
- Passend onderwijs
- Leerrecht
- Geletterdheid
- Inkomen en armoede
- Diversiteit en inclusie

Met deze integrale benadering voldoen we niet alleen aan de wettelijke opdracht, maar dragen we actief bij aan een samenleving waarin ieder kind, ongeacht achtergrond, de kans krijgt zich optimaal te ontwikkelen. Omdat deze nota een brede en duurzame basis legt voor onze ambitie op het gebied van onderwijskansen, kent de nota op voorhand geen einddatum.

1.2 Opzet van de nota

Deze nota bestaat uit drie delen. We beginnen met het ontstaan van de nota en de uitgangspunten. In het tweede deel beschrijven we de doelgroep en de gekozen aanpak. In het derde deel komen de belangrijkste uitdagingen en de financiën aan bod. Achterin staan bijlagen met een overzicht van de acties en planning, een toelichting op de begroting van het onderwijsachterstandenbudget, het wettelijk kader en relevante cijfers.

Begrippenlijst

- JGZ: Jeugdgezondheidszorg
- Lokale Educatieve Agenda (LEA): een overleg tussen gemeente en onderwijspartners
- Onderwijsachterstandenbeleid: het wettelijk kader achter het onderwijskansenbeleid
- Ouders: ouder(s), verzorger(s), opvoeders

- Peutergroep: een groep waar voorschoolse educatie wordt aangeboden
- Startkwalificatie: een diploma op havo- of vwo-niveau, of een mbo-diploma van niveau 2 of hoger
- Ve: voorschoolse educatie
- Voorschool: de peutergroep in de kinderopvang
- Vroegschool: de kleuterklas in het basisonderwijs
- Vve: voor- en vroegschoolse educatie

1.3 Ontstaan van de nota

Deze nota is tot stand gekomen in een interactief proces met professionals, ouders, kinderen en jongeren. Hun betrokkenheid en inzichten waren van grote waarde.

In gesprek met professionals

Tijdens een werksessie in het kader van de Lokale Educatieve Agenda (LEA) en in verdiepende themagesprekken met onze partners, deelden professionals hun ervaringen en wensen. Ook is er een conceptversie van de nota gedeeld met de deelnemers van de LEA en is de nota ter consultatie voorgelegd aan de bestuurlijke LEA-vergadering. De professionals erkennen dat er een goede basis is in Diemen. We hebben ons daarom in de gesprekken voornamelijk gericht op waar de kansen liggen om ons beleid te versterken. Zij benadrukten onder andere:

- De behoefte aan meer duidelijkheid over het beschikbare aanbod, dat nu als versnipperd wordt ervaren.
- Het belang van versterkte samenwerking en kennisdeling tussen betrokken partijen.
- De noodzaak om te blijven investeren in een doorgaande lijn, met actieve betrokkenheid van ouders.
- De uitdaging om schoolgaande kinderen buiten Diemen goed te bereiken.

Onderwijskansen door de ogen van ouders

Met een campagne op sociale media vroegen we ouders om via een vragenlijst hun blik op onderwijskansen in Diemen te delen. We hebben de vragenlijst aangeboden in het Nederlands en Engels. Er hebben 86 inwoners de vragenlijst ingevuld. De meerderheid van de respondenten heeft kinderen onder de 12 jaar. De uitkomsten van de vragenlijst zijn hiermee niet representatief voor de gehele ouderpopulatie, maar bedoeld om een indicatie te geven van hoe ouders van kinderen in verschillende leeftijdscategorieën aankijken tegen onderwijskansen in Diemen. Om ook de ouders te spreken die minder zichtbaar zijn, waren we aanwezig tijdens koffie- en ophaalmomenten op verschillende peutergroepen. De gesprekken die we voerden bevestigen het beeld dat we uit vragenlijst kregen.

> “Gelijke kansen beginnen bij erkennen dat niet ieder kind dezelfde kansen krijgt”
>
> *ouder*

“Ik zie om me heen dat vooral geldzorgen een grote rol spelen. Vanaf de middelbare school moeten ouders ineens veel zelf financieren”

raadslid Jongerenraad

Een aantal opvallende bevindingen uit de vragenlijst zijn:

- 85% vindt extra hulp voor kinderen die dat nodig hebben het belangrijkste onderdeel van een plan voor onderwijskansen.
- 52% is niet bekend met het huidige ondersteuningsaanbod van de gemeente. 63% geeft aan dat betere communicatie over het aanbod hen zou helpen bij de ontwikkeling van hun kind.
- Ouders ontvangen informatie het liefst via kinderopvang of school (77,8%) en via folders of flyers (54,2%).
- 47% vindt informatie over leren en opvoeden essentieel om hun kind goed te kunnen ondersteunen. 30% geeft aan zelf ook behoefte te hebben aan hulp bij taal, opvoeding of schoolzaken.

Kinderen en jongeren aan het woord

Tijdens een werksessie met de kinderraad en jongerenraad, en op basis van een aanvullend onderzoek onder Diemense jeugd (10–18 jaar)[1], verzamelden we waardevolle input over hun ervaringen en wensen.

De jongerenraad benadrukte het belang van:

- Aandacht voor kinderen en jongeren met extra ondersteuningsbehoeften.
- Ondersteuning van gezinnen met geldzorgen.
- Bestrijding van pestgedrag en de overlap met discriminatie.

De kinderraad gaf aan:

- Dat een goede start op de basisschool van groot belang is, bijvoorbeeld door jonge kinderen spelend te laten leren, thuis en op de opvang.
- Dat gelijke kansen voor álle kinderen belangrijk zijn. Voor oudere kinderen is er in Diemen minder te doen. Dat is jammer.
- Dat pesten moet worden aangepakt.

“Bij pesten voel je je onveilig en dan kun je niet goed leren”

raadslid Kinderraad

1 Onderzoek van Youngworks in 2025 in het kader van het jongerenwerk en Jongerenpunt.

2. Basis voor beleid

In dit hoofdstuk schetsen we de basis van ons onderwijskansenbeleid. We gaan in op de wettelijke kaders die richting geven aan het onderwijsachterstandenbeleid, en daarmee aan ons bredere beleid voor onderwijskansen. We beschrijven de eerder gekozen uitgangspunten, de verbinding met andere beleidsthema's en het financiële kader waarbinnen we dit beleid vormgeven.

2.1 Wettelijke opdracht

Als gemeente dragen we vanuit verschillende wettelijke taken bij aan de randvoorwaarden voor het kunnen volgen van onderwijs. We zorgen voor het gebouw (onderwijshuisvesting), dat alle kinderen op school kunnen komen (leerlingenvervoer en leerrecht), voor aanvullende ondersteuning van jonge kinderen (onderwijsachterstanden) en voor jeugdhulp (passend onderwijs) zodat kinderen kunnen blijven meedoen op school en zich kunnen blijven ontwikkelen. Hieronder leggen we uit wat de wet zegt over het onderwijsachterstandenbeleid, het wettelijk kader achter het onderwijskansenbeleid. We doen dat aan de hand van de rol die verschillende partijen hierin hebben. Bijlage 2 bevat een overzicht van de wet- en regelgeving.

Gemeente
De gemeente is verantwoordelijk voor voldoende en kwalitatief goede voorschoolse educatie voor peuters van 2,5 tot 4 jaar met (risico op) een achterstand. Ze ontvangt hiervoor geoormerkte rijksmiddelen en stelt lokale kwaliteitseisen en een doelgroepdefinitie voor ve vast. De gemeente subsidieert de ve-groepen en organiseert jaarlijks overleg met partners binnen de LEA.

Ve-aanbieders
Gecertificeerde kinderopvangorganisaties bieden voorschoolse educatie aan volgens de landelijke kwaliteitseisen en het gemeentelijk kwaliteitskader.

Scholen
Scholen verzorgen vroegschoolse educatie voor kinderen van 4 tot 6 jaar en ontvangen hiervoor zelf rijksmiddelen om onderwijsachterstanden aan te pakken. Schoolbesturen bepalen zelf de invulling van dit aanbod.

JGZ (Jeugdgezondheidszorg)
De JGZ signaleert achterstanden en geeft, op basis van gemeentelijke criteria, een ve-indicatie af.

GGD en Inspectie van het Onderwijs
De GGD en Inspectie houden toezicht op de kwaliteit bij ve-aanbieders. De Inspectie controleert daarnaast of gemeenten en scholen hun wettelijke taken uitvoeren.

Gezamenlijke verantwoordelijkheid
Gemeente, kinderopvangorganisaties en scholen overleggen jaarlijks over vve-beleid, toeleiding, doorlopende leerlijnen, integratie, en het voorkomen van segregatie. Dit gebeurt binnen de LEA.

Wettelijke wijzigingen
Wijzigingen in de wettelijke kaders, zoals het door het Rijk voorgenomen stelselwijziging rondom de kinderopvangtoeslag[2], hebben gevolgen voor het onderwijskansenbeleid en de uitvoering ervan. Dit kan betekenen dat het onderwijskansenbeleid tussentijds moet worden aangepast om in lijn te blijven met landelijke ontwikkelingen.

2 Kabinet zet nieuwe stap naar bijna gratis kinderopvang voor werkende ouders | Nieuwsbericht | Rijksoverheid.nl

2.2 Uitgangspunten

Deze nota bouwt voort op het coalitieakkoord 2022–2026 ‘Diemen met elkaar en voor elkaar’, de beleidsnota ‘Samen Diemen’ uit 2020 en de ‘Startnotitie Onderwijskansenbeleid’ uit 2024. De daarin geformuleerde ambities en beleidsdoelen, samen met de uitgangspunten van het huidige onderwijsachterstandenbeleid, blijven van kracht en vormen het vertrekpunt voor deze nota. Ze zijn vertaald naar vier centrale uitgangspunten die richting geven aan het onderwijskansenbeleid. Deze uitgangspunten zijn:

1. **Een kwalitatief sterk en dekkend voorschools aanbod**
   In Diemen is er een kwalitatief sterk en dekkend voorschools aanbod voor kinderen in de leeftijd van 0 tot 4 jaar. Hiermee bevorderen we gelijke ontwikkelkansen en leggen we een basis voor een succesvolle start op de basisschool.

2. **Een zo groot mogelijk bereik**
   We zetten ons in voor gelijke onderwijskansen voor alle kinderen en richten ons actief op het bereiken van kinderen die extra ondersteuning nodig hebben. Door ongelijk te investeren, zorgen we dat hulp en middelen terechtkomen waar ze het meeste verschil maken.

3. **Kinderen in beeld en passende ondersteuning**
   Samen met onze partners zetten we ons in voor een sluitende ondersteuningsstructuur, waarin alle kinderen en jongeren in beeld zijn, gezien worden en toegang krijgen tot passende ondersteuning - van voorschool tot startkwalificatie.

4. **Een stevige pedagogische basis**
   Alle partners rondom het kind werken samen. Ouders worden actief betrokken bij de ontwikkeling van hun kind en worden gestimuleerd de educatieve ontwikkeling ook voort te zetten in de thuissituatie.

Verbinding met andere beleidsterreinen

In deze nota leggen we de verbinding met activiteiten vanuit aanpalende beleidsterreinen die bijdragen aan het vergroten van de onderwijskansen. Deze beleidsnota staat daarom niet op zichzelf, maar raakt aan bestaande beleidskaders binnen het sociaal domein:

- Nota Samen Diemen 2020-2027
- Ambitieagenda passend onderwijs en jeugdhulp 2023-2027
- Meerjarig regionaal programma basisvaardigheden regio Groot-Amsterdam 2025-2028
- Armoedenota 2025
- Herijking Diemen Divers en Inclusief 2024

Financieel kader

Het college heeft ervoor gekozen deze beleidsnota op te stellen binnen de kaders van de huidige budgetten.

3. Onze doelgroep

Het onderwijskansenbeleid heeft als hoofddoel het bevorderen van gelijke onderwijskansen voor alle kinderen en jongeren in Diemen. Het onderwijskansenbeleid richt zich op kinderen en jongeren tot 18 jaar en hun omgeving: de pedagogische infrastructuur.

Binnen het onderwijskansenbeleid ligt de nadruk, vanuit onze wettelijke opdracht, op kinderen van 2,5 tot 4 jaar, de leeftijdscategorie die gebruik maakt van voorschoolse educatie. Met dit beleid streven we ernaar deze kinderen optimaal voor te bereiden op de basisschool, zodat zij zonder of met minimale (taal)achterstand kunnen instromen in de kleuterklas.

Gemeenten zijn verplicht om een doelgroepdefinitie voor voorschoolse educatie vast te stellen. Kinderen die voor voorschoolse educatie in aanmerking komen zijn peuters woonachtig in de gemeente Diemen tussen 2,5 en 4 jaar oud, die:

Een door JGZ geconstateerde taal- of ontwikkelingsachterstand hebben of een verhoogd risico daarop. Het gaat om kinderen waarvan de inschatting is dat zij na de ve-groep kunnen instromen in het regulier basisonderwijs.

De belangrijkste indicator voor het toekennen van een ve-indicatie is een achterblijvende taalontwikkeling. Daarnaast kunnen aanvullende risicofactoren een rol spelen, zoals een laag opleidingsniveau van ouders of een thuisomgeving waarin onvoldoende taalstimulering plaatsvindt.

In Diemen behouden we ruimte voor maatwerk. Niet alleen de taalontwikkeling, maar ook de bredere ontwikkeling van het kind kan aanleiding zijn om door te verwijzen naar voorschoolse educatie. Omgevingsfactoren kunnen hierin een rol spelen. Belangrijk is dat de inschatting wordt gemaakt dat het om een ‘inhaalbare’ achterstand gaat: met voorschoolse educatie kan de ontwikkeling van het kind worden gestimuleerd, zodat het kind goed kan instromen in het regulier basisonderwijs.

4. Onderwijskansen in Diemen

In dit hoofdstuk laten we zien hoe we het beleid voor gelijke onderwijskansen vormgeven. We doen dit aan de hand van onze vier uitgangspunten:

1. Een kwalitatief en dekkend voorschools aanbod
2. Een zo groot mogelijk bereik
3. Kinderen in beeld en passende ondersteuning
4. Een stevige pedagogische basis

Aan deze uitgangspunten koppelen we doelen en acties. Bij elke actie staat aangegeven of het gaat om een bestaande activiteit, een versterking van wat we al doen, of een nieuw initiatief.

4.1 Een kwalitatief sterk en dekkend voorschools aanbod

Uitgangspunt:
In Diemen is er een kwalitatief sterk en dekkend voorschools aanbod voor kinderen in de leeftijd van 0 tot 4 jaar. Hiermee bevorderen we gelijke ontwikkelkansen en leggen we een basis voor een succesvolle start op de basisschool.

Doelen:
- Iedere (geïndiceerde) peuter kan dichtbij huis in een gemengde groep van reguliere en geïndiceerde peuters, een kwalitatief sterk ve-aanbod volgen.
- Naast het ve-aanbod behouden we een dekkend voorschools aanbod aan voorzieningen die bijdragen aan de onderwijskansen van kinderen van 0 tot 4 jaar.
- We hebben, samen met onze samenwerkingspartners, meer zicht op de opbrengsten van vve.

Voorschoolse educatie
Sommige kinderen beginnen op de basisschool met een taal- of ontwikkelingsachterstand. Dat kan komen door hoe het kind zich ontwikkelt, of door de situatie thuis. Het is belangrijk om een achterstand al op jonge leeftijd aan te pakken. Hoe eerder je hiermee begint, hoe kansrijker. Voorschoolse educatie is bedoeld om kinderen van 2,5 tot 4 jaar spelenderwijs te ondersteunen in hun ontwikkeling. In de peutergroepen van de kinderopvang werken pedagogisch medewerkers met een ve-programma aan taalontwikkeling, sociaal-emotionele ontwikkeling, motorische en zintuiglijke ontwikkeling en rekenen. De peutergroepen zijn gehuisvest in de scholen om de samenwerking met het onderwijs te ondersteunen en zo een doorgaande lijn van voorschool naar vroegschool te realiseren. Op de peutergroepen vindt de opvang plaats in gemengde groepen, zowel kinderen met een (risico op een) taal- of ontwikkelingsachterstand (geïndiceerde peuters) als kinderen zonder indicatie maken gebruik van de peuteropvang. Zo kunnen ze samen en van elkaar leren. In Diemen is er een dekkend en goed gespreid aanbod aan ve-plekken. Dit aanbod voldoet aan de landelijke en aan de door de gemeente gestelde kwaliteitseisen. Het college stelt jaarlijks het kwaliteitskader en de subsidieregeling peuteropvang en ve vast.

Voorschools aanbod
Naast de peutergroepen zijn er verschillende activiteiten die een positieve bijdrage leveren aan de ontwikkeling van kinderen en ouderbetrokkenheid. Vanuit het preventief jeugdaanbod zijn er op verschillende locaties in Diemen Spelinlopen voor kinderen van 0 tot 4 jaar. Dit zijn inloopplekken waar kinderen worden gestimuleerd in hun ontwikkeling door samen te spelen en ontdekken. Ouders komen via de Spelinlopen met elkaar in contact en bouwen een netwerk op. Vanuit de Spelinlopen wordt samengewerkt met en/of verwezen naar de JGZ, de bibliotheek en de peutergroepen. De OK-coach 0-5 jaar van de gemeente is ook regelmatig aanwezig bij de Spelinlopen om met ouders in gesprek te gaan over de peutergroepen en voorschoolse educatie. Daarmee hebben de Spelinlopen een preventieve en toeleidende functie. Het peuterwerk van Welzijn Diemen verzorgt, in aanvulling op de Spelinlopen, een aanbod waar met kinderen wordt gewerkt aan sociale vaardigheden en taal. Daarnaast organiseert Welzijn Diemen themabijeenkomsten voor ouders en biedt individuele ondersteuning aan gezinnen gericht op het vergroten van ouderbetrokkenheid en hun netwerk of het wegwijs maken in Diemen.

Leesbevordering
(Voor)lezen draagt bij aan plezier en ontwikkeling. Kinderen die met plezier lezen, doen dit vaker, verbeteren hun leesvaardigheid en blijven lezen. Daarom zetten

we in op het stimuleren van zowel voorlezen als zelfstandig lezen gedurende de hele kindertijd. Voor kinderen die moeite hebben met de Nederlandse taal en opgroeien in een taalarme thuisomgeving is er de VoorleesExpress. Een vrijwillige voorlezer introduceert het voorleesritueel bij het gezin. De ouders krijgen handvatten om het voorlezen zelf over te nemen en boeken een blijvende plek te geven in het dagelijks leven. Met het programma Boekstart wordt gewerkt aan het stimuleren van leesgedrag bij jonge kinderen. De inzet op leesbevordering wordt voortgezet in het basisonderwijs, in nauwe samenwerking tussen de bibliotheek en scholen. In 2023 zijn we gestart met het Leesoffensief om een gerichte impuls aan het leesonderwijs te geven. Het Leesoffensief loopt in zijn huidige vorm tot en met 2026. Vervolgtrajecten zijn afhankelijk van resultaten en beschikbare budgetten vanuit het Rijk. Als publieke voorziening heeft de bibliotheek een maatschappelijke verantwoordelijkheid in het ondersteunen van taalontwikkeling en het versterken van het leesonderwijs, in nauwe afstemming met het onderwijsveld.

Zicht op kwaliteit

Resultaatafspraken vormen een instrument om op lokaal niveau de kwaliteit en effectiviteit van voor- en vroegschoolse educatie (vve) te monitoren en verder te ontwikkelen. Ze stimuleren de kwaliteitsdialoog tussen gemeente en samenwerkingspartners. Jaarlijks evalueren we de gemaakte resultaatafspraken. De Inspectie van het Onderwijs constateerde in 2019/2020 dat gemeenten moeite hebben met het monitoren van resultaatafspraken[3]. Scholen hanteren eigen leerlingvolgsystemen en door het afschaffen van kleutertoetsen is het lastig om uniforme afspraken te maken. Ook in Diemen ervaren we deze uitdaging door gebruik van diverse volgsystemen en meetmethoden. Daarom gaan we de komende periode met onze partners in gesprek over hoe we beter zicht krijgen op de opbrengsten van vve. Resultaatafspraken worden daarbij niet gebruikt als verantwoordingsinstrument, maar als middel om samen met onze partners de kwaliteitsdialoog te bevorderen.

Wat gaan we doen?

- **Bestaand**: We monitoren de omvang en spreiding van het ve-aanbod, zodat dit passend blijft.
- **Bestaand**: We voeren periodiek een kwaliteitsdialoog over de vve met onze partners in de LEA-vergadering.
- **Nieuw**: We evalueren onze resultaatafspraken jaarlijks.
- **Nieuw**: We onderzoeken, samen met onze samenwerkingspartners, hoe we de resultaten van vve beter kunnen monitoren.

3 Samenwerken aan kansen voor kinderen. Herijking toezicht vve en kinderopvang | Rapport | Inspectie van het onderwijs

4.2 Een zo groot mogelijk bereik

Uitgangspunt:
We zetten ons in voor gelijke onderwijskansen voor alle kinderen en richten ons actief op het bereiken van kinderen die extra ondersteuning nodig hebben. Door ongelijk te investeren, zorgen we dat hulp en middelen terechtkomen waar ze het meeste verschil maken.

Doelen:
- Samenwerkingspartners en inwoners zijn beter bekend met het ondersteuningsaanbod van de gemeente.
- Er is een sluitende toeleiding naar de ve, waarin gemeente, JGZ en ve-aanbieders samenwerken.
- Tenminste 95% van de geïndiceerde peuters maakt gebruik van een voorschoolse voorziening.
- We hebben volledig zicht op de redenen van non-bereik van geïndiceerde peuters.

Vroegtijdig signaleren
In Diemen zetten we ons in om kinderen te bereiken die extra ondersteuning nodig hebben. Door gericht in te zetten op het bereiken van kinderen met een (risico op een) achterstand en preventieve maatregelen, vergroten we de ontwikkelkansen van kinderen die dat het hardst nodig hebben. Het veld speelt hierin een cruciale rol: professionals signaleren vroegtijdig waar extra ondersteuning nodig is en zorgen dat gezinnen tijdig in beeld komen.

Toeleiding naar de peutergroep
Een sluitende toeleiding is essentieel om kinderen met een ve-indicatie daadwerkelijk deel te laten nemen aan voorschoolse educatie. In Diemen werken we al jaren met een oudercontactfunctionaris (OCF) om het bereik te vergroten. De OCF bezoekt gezinnen thuis, ondersteunt bij de inschrijving op de peutergroep en verstrekt informatie over ve en aanvullende voorzieningen. Daarbij vervult de OCF een signalerende rol en brengt, waar nodig, partijen met elkaar in contact.

We constateren dat gezinnen met een ve-indicatie steeds vaker te maken hebben met bredere zorg- en ondersteuningsvragen. Om beter aan te sluiten bij deze veranderende behoefte, hebben we in 2025 de functie van OCF geïntegreerd in die van de ouder- en kindcoach (OK-coach) 0–5 jaar, met een taakaccent op ve, toeleiding en bereik. Doordat de OK-coach hulpverlener is, kunnen signalen sneller worden opgevolgd en kan er direct laagdrempelige ondersteuning worden geboden in het gezin of worden doorverwezen naar preventieve jeugdhulp. Als de OK-coach signaleert dat er meer nodig is dan ve, kan hij/zij tijdig opzoek gaan naar een passend alternatief. De OK-coach biedt ook ondersteuning aan de pedagogisch medewerkers op de peutergroepen. Zo biedt de coach begeleiding en advies op het moment dat een peuter een extra ondersteuningsbehoefte heeft, zodat deze wel kan blijven meedraaien op de groep.

Zicht op bereik voorschoolse educatie
De Peutermonitor is een digitaal dashboard waarmee we op wijkniveau inzicht hebben in de deelname aan voorschoolse educatie, redenen voor indicatie, redenen voor non-bereik en het gebruik van de ve-subsidies. De Peutermonitor brengt informatie van de gemeente, de JGZ en de ve-locaties samen. Naar verwachting is de monitor eind 2025 volledig geïmplementeerd binnen de gemeente Diemen. De monitor helpt ons om de beleidsdoelstellingen te volgen en onze inzet beter af te stemmen op de lokale behoeften van kinderen en ouders. Zo kunnen we bijvoorbeeld meer inzetten op de toeleiding in wijken waar het non-bereik hoger ligt. Of, wanneer blijkt dat financiële problemen deelname aan voorschoolse educatie belemmeren, verkennen hoe we hier in onze armoede-aanpak extra aandacht aan kunnen besteden. In de loop van 2026 hebben naar verwachting voldoende betrouwbare data om te kunnen bepalen wat de blinde vlekken in ons bereik zijn en kunnen we hierop actie ondernemen. Op dit moment ligt ons bereik op ongeveer 91% [4].

4 Aantal geplaatste peuters met een ve-indicatie afgezet tegen het totaal aantal peuters met een ve-indicatie volgens de CBS-indicator over 2024. Data uit de Peutermonitor is op dit moment nog niet beschikbaar en kan afwijken.

Sociaal Medische Indicatie
Met de Sociaal Medische Indicatie ondersteunen we gezinnen die tijdelijk (extra) kinderopvang nodig hebben maar geen recht hebben op kinderopvangtoeslag. Dit komt doordat ouders niet (allebei) werken en door een sociale of medische situatie ook onvoldoende in staat zijn om voor hun kind te zorgen, waardoor de ontwikkelingskansen van het kind onder druk komen te staan. Gezinnen in de SMI-regeling zijn divers in achtergrond, taal en zorgbehoefte, met vaak complexe problematiek en beperkte mogelijkheden om zorg voor het kind te delen. Een combinatie van psychische en lichamelijke problemen is de meest genoemde aanleiding voor het gebruik van de SMI-regeling. Om ontwikkelingsachterstanden te voorkomen is het belangrijk dat ook deze kinderen gebruik kunnen maken van kinderopvang. Een tweede opvoedmilieu, zoals de kinderopvang, biedt deze kinderen structuur, sociale interactie en ontwikkelingsgerichte activiteiten die bijdragen aan hun welzijn en ontwikkeling, juist wanneer dit thuis tijdelijk niet voldoende mogelijk is.

Informatievoorziening
Uit het participatietraject blijkt dat zowel inwoners als samenwerkingspartners behoefte hebben aan duidelijke, overzichtelijke informatie over het ondersteuningsaanbod rondom onderwijskansen. Het aanbod wordt door een aantal professionals als versnipperd ervaren en inwoners weten de weg nog niet altijd te vinden. De afgelopen jaren is veel ingezet op communicatie, onder andere met folders over geldzorgen en het jeugdaanbod. In de zomer van 2025 is de sociale kaart van Diemen gelanceerd: een digitale plek waar inwoners en professionals informatie over sociale voorzieningen kunnen vinden. We verwachten dat de sociale kaart de vindbaarheid van het ondersteuningsaanbod vergroot en blijven dit monitoren. Daarnaast ontwikkelen we, in samenwerking met de JGZ en ve-aanbieders, specifiek communicatiemateriaal over ve. Dit materiaal ondersteunt de toeleiding naar ve-groepen en biedt ouders begrijpelijke en overzichtelijke informatie.

Wat gaan we doen?
- **Nieuw**: We volgen de indicatie- en bereikcijfers via de Peutermonitor. In overleg met onze partners zetten we gerichte acties uit om het bereik te vergroten.
- **Versterkt**: De OK-coach 0-5 jaar verzorgt de toeleiding van peuters met een ve-indicatie naar de peutergroepen.
- **Versterkt**: We zorgen voor laagdrempelige, breed toegankelijke informatie-voorziening in begrijpelijke taal, onder andere d.m.v. de sociale kaart.
- **Nieuw**: We ontwikkelen communicatiemateriaal over ve in Nederlands en Engels.

4.3 Kinderen in beeld en passende ondersteuning

Uitgangspunt:
Samen met onze partners zetten we ons in voor een sluitende ondersteuningsstructuur, waarin alle kinderen en jongeren in beeld zijn, gezien worden en toegang krijgen tot passende ondersteuning - van voorschool tot startkwalificatie.

Doelen:
- Er is een doorgaande lijn gedurende de gehele schoolloopbaan.
- De gegevens van geïndiceerde peuters en peuters met extra ondersteuningsbehoeften worden, in overleg met ouders, warm overgedragen.
- We nemen zoveel mogelijk (praktische) belemmeringen weg en ondersteunen kinderen en jongeren in hun schoolloopbaan.
- Alle kinderen voelen zich veilig en gezien, ongeacht hun achtergrond.

Doorgaande leer-en ontwikkellijn
Voor een doorgaande leer- en ontwikkellijn is het belangrijk dat informatie over het kind, in overleg met ouders, wordt gedeeld met de betrokken organisatie in de volgende fase. Een zorgvuldige overdracht van de geïndiceerde peuter van het consultatiebureau van de JGZ, naar de OK-coach 0–5 jaar en vervolgens naar de peutergroep maakt het mogelijk om het ve-aanbod beter af te stemmen op de individuele behoeften van het kind. Het ve-verwijsformulier biedt hier ruimte voor.

Voor de overgang van kinderopvang naar onderwijs wordt gewerkt met een uniform overdrachtsformulier en een warme overdracht. Dit draagt bij aan een soepele overgang van voorschool naar vroegschool en stelt het onderwijs in staat om voort te bouwen op de kennis en ervaring van de ve-aanbieder. De ervaringen van professionals met het formulier zijn wisselend; het wordt nog niet altijd optimaal ingezet. Daarom gaan we het gebruik van het formulier evalueren, met als doel de werkwijze te versterken en de overdracht verder te verbeteren.

De ve-aanbieders hebben een pedagogisch educatief plan waarin de samenwerking tussen school en peuteropvang is vastgelegd. Hierin staan onder andere afspraken over een gezamenlijke aanpak voor kinderen van 0 tot 12 jaar, zoals de doorgaande begeleidingslijn en een gedeelde visie op leren en ontwikkelen, zorg en ouderbeleid.

Inclusieve (voor)scholen
In Diemen streven we naar optimale ontwikkelkansen voor ieder kind, ongeacht achtergrond of ondersteuningsbehoefte. Voor jonge kinderen met extra ondersteuningsbehoeften is het essentieel dat de geboden opvang en ondersteuning aansluiten bij hun individuele behoeften én bij de mogelijkheden binnen de groep. Door samen afspraken te maken over welke zorg op de voorschoolse educatielocaties wel of niet geboden kan worden, ontstaat een helder beeld van de grenzen en mogelijkheden van de ondersteuning. Daarbij geldt als uitgangspunt dat voorschoolse educatie bedoeld is voor kinderen met een ‘inhaalbare achterstand’. Voorschoolse educatie kan dan bijdragen aan de ontwikkeling van het kind, zodat het goed voorbereid kan instromen in het regulier basisonderwijs. We onderscheiden verschillende opvangvormen, oplopend in mate van ondersteuning: reguliere ve-opvang, reguliere ve-opvang met extra ondersteuning (zoals een OKIDO-traject), specialistische opvang en – indien nodig – zorg buiten de opvang. Door deze differentiatie kunnen we maatwerk bieden en kinderen zo veel mogelijk in hun eigen omgeving laten opgroeien.

We werken samen met onderwijs, jeugdhulp, zorg en welzijn aan inclusieve scholen, zodat kinderen zoveel mogelijk in hun eigen wijk kunnen leren en zich ontwikkelen. De ambitie is om de omgeving aan te passen aan het kind, niet andersom. We investeren in een sterke verbinding tussen school, wijk en thuis, zodat signalen snel worden opgepakt en ondersteuning laagdrempelig beschikbaar is. De inzet van OK-coaches op alle (voor)scholen in Diemen draagt bij aan het welzijn en de veerkracht van kinderen en gezinnen.

De ambitieagenda passend onderwijs 2023–2027 wordt in Diemen uitgevoerd volgens een aantal actielijnen: het bevorderen van schoolaanwezigheid met preventieve inzet van het cluster Leerrecht, het verkennen van inclusiever onderwijs en kinderopvang samen met partners en het versterken van de verbinding tussen school, wijk en thuis via laagdrempelige ondersteuning en OK-coaches. Zo werken we samen aan een inclusieve en kansrijke onderwijs- en opvangomgeving voor alle kinderen in Diemen.

Onderwijskansen in Diemen

Recht op onderwijs
Ieder kind heeft recht op onderwijs. Als gemeente vinden we het belangrijk om kinderen en jongeren zoveel mogelijk te stimuleren om goede keuzes te maken in hun (vervolg-)opleiding. We richten ons op kansengelijkheid door zoveel mogelijk belemmeringen weg te nemen en kinderen en jongeren te ondersteunen in hun schoolloopbaan. In 2024 is de naam van team Leerplicht daarom gewijzigd naar cluster Leerrecht. Het team is er om kinderen en jongeren (en hun ouders) zonder startkwalificatie op weg te helpen als zij vastlopen in het onderwijs. Met de naam Leerrecht wordt de nadruk gelegd op het recht op onderwijs, en minder op de rol van handhaver. Cluster Leerrecht heeft korte lijnen met de Diemense basisscholen en investeert in het vroegtijdig signaleren van verzuim. Een uitgangspunt hierbij is dat preventie tijdens de basisschoolperiode leidt tot het voorkomen van verzuim in het voortgezet onderwijs. Vaak is verzuim tijdens de basisschoolperiode een gevolg van achterliggende problematiek. Door dit vroeg te signaleren kan tijdig de juiste hulp worden ingeschakeld. Voor het voorgezet onderwijs en het middelbaar beroepsonderwijs (mbo) gaan Diemense leerlingen naar scholen in de regio, voornamelijk in Amsterdam. Het is voor cluster Leerrecht niet haalbaar om capaciteit in te zetten op al deze scholen. Daarom zet cluster Leerrecht in op een goede verbinding met contactpersonen op de scholen en met leerplichtcollega's van de regiogemeenten. Door actief te investeren in deze samenwerkingsrelaties is cluster Leerrecht zichtbaar en kan er tijdig afstemming en overdracht plaatsvinden.

Ruimte voor ieder kind om zichzelf te zijn
Een kansrijke leeromgeving vraagt om een brede benadering van onderwijs, waarin zowel kennisontwikkeling als het welzijn van kinderen centraal staan. Als gemeente hechten we grote waarde aan een leeromgeving waarin ieder kind zich veilig, gewaardeerd en gezien voelt – ongeacht achtergrond, religie, genderidentiteit of beperking. We ondersteunen en stimuleren scholen en kinderopvangorganisaties in hun inzet voor sociale veiligheid, inclusie en culturele sensitiviteit. Educatieve interventies tijdens bijvoorbeeld de Week van Respect, Paarse Vrijdag en Keti Koti dragen bij aan bewustwording en ontmoeting. Als gemeente ondersteunen we deze initiatieven, onder andere door het faciliteren van dialoog en kennisdeling tussen samenwerkingspartners en het bijdragen aan de ontwikkeling van passende activiteiten.

Gelijke kansen beginnen met het erkennen van ongelijkheid. We zetten in op bewustwording over discriminatie en hoe je dat kunt tegengaan. Dit doen we door het aanbieden van gerichte educatie en training. In samenwerking met de schoolbesturen is Diemen aangesloten bij de Gelijke Kansen Alliantie, een programma van de Rijksoverheid dat zich richt op het bevorderen van kansengelijkheid in het onderwijs, met aandacht voor de thuissituatie, de schoolcontext en de bredere leefomgeving. Vanuit deze alliantie richten we ons de komende periode op het versterken van het bewustzijn bij medewerkers van scholen en kinderopvangorganisaties over mogelijke onbewuste vooroordelen, hen te leren uitsluiting en discriminatie te herkennen, en hen te versterken in het proactief handelen hiertegen. Hiermee dragen we bij aan een inclusieve leeromgeving waarin ieder kind zich veilig en erkend voelt.

Om beleid en praktijk beter op elkaar af te stemmen, doen we onderzoek naar de ervaringen van kinderen met discriminatie in en rondom de school, op basis van onder andere huidskleur, religie, gender en seksuele oriëntatie. Het doel van dit onderzoek is om inzicht te krijgen in de belevingswereld van kinderen, knelpunten te signaleren en, in samenwerking met onze partners, gerichte interventies te ontwikkelen die bijdragen aan een veilig en inclusief onderwijsklimaat. Dit onderzoek is gestart in 2025. Een veilige en inclusieve leeromgeving is essentieel voor de ontwikkeling van kinderen. Uit gesprekken met kinderen en jongeren blijkt dat pesten een belangrijk thema is dat hun welzijn direct raakt. Hoewel het opstellen en uitvoeren van pestbeleid primair de verantwoordelijkheid is van het onderwijs, pakken we als gemeente onze rol in het versterken van sociale veiligheid en het bevorderen van inclusie en culturele sensitiviteit. Door te investeren in een positief pedagogisch klimaat waarin kinderen zichzelf kunnen zijn dragen we bij aan een omgeving waarin uitsluiting en pestgedrag minder kans krijgen. In het kader van weerbaarheid bieden we als gemeente kindercoaching aan, waarmee kinderen handvatten krijgen om met lastige situaties om te gaan en hun zelfvertrouwen te versterken.

Onderwijskansen in Diemen

Aanbod voor jongeren
In Diemen vinden we het belangrijk dat jongeren tussen de 12 en 27 jaar zich kunnen ontwikkelen, gezien worden en actief betrokken zijn bij hun eigen leefomgeving. Het jongerenwerk van Welzijn Diemen organiseert diverse activiteiten, waaronder sport en creatieve projecten, die niet alleen voor, maar ook door jongeren worden opgezet. Daarnaast wordt online jongerenwerk geboden door Epic Youth. Welzijn Diemen en Epic Youth werken samen. Het (online) jongerenwerk is gericht op het ontdekken en ontwikkelen van talenten, en het aanmoedigen om zelf met ideeën voor activiteiten te komen. Zo creëren we een omgeving waarin jongeren zich gehoord en gewaardeerd voelen. Het jongerenwerk vervult daarnaast een belangrijke signalerende functie. Door het opbouwen van een vertrouwensband blijven jongeren ook na hun twaalfde levensjaar in beeld, juist omdat het aanbod voor deze oudere doelgroep in Diemen beperkter is en zij daardoor sneller uit het zicht kunnen raken.

Niet alle jongeren hebben thuis een rustige plek hebben om te leren. Daarom biedt Welzijn Diemen huiswerkbegeleiding en bijles aan via de studie-HUB: een veilige en rustige omgeving waar jongeren onder begeleiding hun huiswerk kunnen maken en ondersteuning krijgen bij alle vakken.

> “Ik had soms moeite met rekenen, dan moest mijn moeder van mijn meester uitleggen met de methode zoals wij het hadden geleerd. Maar mijn moeder snapte de methode ook niet”
>
> *raadslid Kinderraad*

Extra aandacht gaat uit naar kwetsbare overstapmomenten in het onderwijs, zoals de overgang van het primair naar het voortgezet onderwijs. Via het programma School’s Cool worden jongeren in deze fase begeleid, zodat zij goed voorbereid zijn op hun nieuwe leeromgeving en in beeld blijven bij professionals.

In 2025 is in Diemen gestart met de pilot Jongerenpunt: een centraal aanspreekpunt waar jongeren terechtkunnen met vragen over opleiding, werk en geldzaken. Het Jongerenpunt biedt laagdrempelige begeleiding, met als uitgangspunt het stimuleren van het behalen van een startkwalificatie. Tegelijkertijd is er oog voor jongeren die liever direct aan het werk willen. Maatwerk staat centraal: we sluiten aan bij de persoonlijke situatie en behoeften van jongeren, terwijl we hen bewust maken van de meerwaarde van een diploma bij het vinden van duurzaam werk op de lange termijn. In het schooljaar 2025–2026 evalueren we de pilot op effectiviteit en bekijken we de mogelijkheden voor structurele voortzetting. Uit onderzoek blijkt dat een sterkere verbinding tussen het Jongerenpunt en het jongerenwerk van Welzijn Diemen en Epic Youth van meerwaarde is. Door deze samenwerking te versterken, kunnen jongeren beter worden bereikt en ondersteund.

Onderwijskansen en bestaanszekerheid
Onderwijs en bestaanszekerheid zijn nauw met elkaar verbonden. Armoede verkleint kansen op school, terwijl goed onderwijs juist bijdraagt aan het doorbreken van overerfbare armoede. Een opleiding vergroot tenslotte de kans op betaald werk. Daarom is het belangrijk om bij het vergroten van onderwijskansen ook oog te hebben voor onderliggende problematiek, zoals geldzorgen. Professionals binnen de pedagogische infrastructuur, zoals de OK-coaches, spelen een sleutelrol in het signaleren, bespreken en doorverwijzen bij financiële zorgen. Kinderen die opgroeien in armoede hebben vaker te maken met stress, minder ondersteuning thuis en starten vaak met een achterstand op school. Dit vergroot het risico op een minder succesvolle onderwijsloopbaan. We weten dat een stabiele onderwijsloopbaan met weinig onderbrekingen en wisselingen een belangrijke voorspeller is van een goede toekomst. In Diemen groeien naar schatting 300 à 400 kinderen op in gezinnen met een laag inkomen. Hen ondersteunen we via onder andere de stadspas, bijdragen voor sport, cultuur en schoolkosten, en het vergoeden van ouderbijdragen en een computer voor onderwijs. Daarnaast zetten we in op het versterken van de signaleringsrol van professionals rondom armoedeproblematiek. Dit doen we onder andere door actief het gesprek aan te gaan op scholen en het thema te agenderen binnen de LEA-vergaderingen.

Wat gaan we doen?

- **Versterkt**: We continueren en evalueren het gebruik van het uniform overdrachtsformulier om de warme overdracht tussen voorschool en vroegschool verder te verbeteren.
- **Bestaand**: We ondersteunen en stimuleren scholen en kinderopvang-organisaties in het actief bevorderen van sociale veiligheid, inclusie en culturele sensitiviteit binnen de leeromgeving.
- **Versterkt**: We versterken de samenwerking tussen het Jongerenpunt en jongerenwerk.
- **Nieuw**: In het schooljaar 2025–2026 bieden we vanuit de Gelijke Kansen Alliantie de leergang 'Inclusief onderwijs: expliciete scholing rondom racisme en andere vormen van structurele uitsluiting' aan voor medewerkers van scholen en kinderopvangorganisaties.
- **Bestaand**: We versterken de signaleringsrol van professionals rondom armoedeproblematiek.

4.4 Een stevige pedagogische basis

Uitgangspunt:
Alle partners rondom het kind werken samen. Ouders worden actief betrokken bij de ontwikkeling van hun kind en worden gestimuleerd de educatieve ontwikkeling ook voort te zetten in de thuissituatie.

Doelen:

- Er is een integrale LEA-agenda die gedragen wordt door alle betrokken samenwerkingspartners.
- Alle voor- en vroegschoolse voorzieningen beschikken over een plan van aanpak waarin staat beschreven hoe zij systematisch ouderbetrokkenheid stimuleren en versterken.
- Ouders zijn actief betrokken gedurende de schoolloopbaan van hun kind.

De pedagogische basis
Zoals het Nederlands Jeugdinstituut benadrukt: een sterke pedagogische basis bevordert de ontwikkeling van kinderen en jongeren en ondersteunt ouders in hun opvoedrol[5]. Deze basis bestaat uit alle sociale relaties en omgevingen die bijdragen aan het opgroeien, zoals buren, vrienden, leerkrachten, pedagogisch medewerkers en sportcoaches. Samen vormen zij het fundament waarop kinderen zich kunnen ontwikkelen. Een stevige pedagogische basis is essentieel voor een goede start en toekomst van ieder kind. Hoe sterker deze basis, hoe beter alledaagse vragen en problemen die horen bij opgroeien kunnen worden opgevangen binnen de leefomgeving van het kind. Een betrokken gemeenschap is onmisbaar voor het ontdekken en benutten van talenten van kinderen. Ouders nemen hierin een centrale positie in. Daarom betrekken we hen actief, samen met onze partners.

Ouderbetrokkenheid
Ouderbetrokkenheid versterkt de leerprestaties en het welzijn van kinderen. Betrokken ouders zorgen voor meer motivatie, zelfvertrouwen en een betere samenwerking tussen school en thuis. Een sterke thuissituatie is de basis: ouders dragen primair verantwoordelijkheid voor de opvoeding, ontwikkeling en het opgroeien van hun kind, en worden zoveel mogelijk gestimuleerd om zelf regie te nemen. Ouderbetrokkenheid is een belangrijk onderdeel van het ve-programma. Het programma werkt vanuit de gedachte van 'didactisch partnerschap in de thuisomgeving'. Ouders worden actief betrokken bij de thema's die op de peutergroep worden behandeld. Pedagogisch medewerkers stimuleren hen samen te werken aan ontwikkelingsstimulering door o.a. ontwikkelingsgesprekken, ouderbijeenkomsten en thema-gerelateerde activiteiten die ouders thuis met hun kind kunnen doen.

Ouders die moeite hebben met taal kunnen belangrijke informatie vanuit school missen als dat ingewikkeld verwoord is of als roosters of schema's lastig te begrijpen zijn. Bijvoorbeeld over de ontwikkeling van hun kind, activiteiten waarbij de hulp van ouders nodig is of ouderavonden. Voor anderstalige ouders met (basis) schoolgaande kinderen bieden we in Diemen lessen Taal- en Ouderbetrokkenheid aan. De deelnemers aan deze cursussen verbeteren zelf hun taalvaardigheid

5 Pedagogische basis | Nederlands Jeugdinstituut

en leren tegelijkertijd hoe ze hun kinderen beter kunnen ondersteunen bij hun taalontwikkeling. Daarnaast wordt in de lessen bijvoorbeeld behandeld hoe je een schoolrapport leest, een oudergesprek voert en hoe het Nederlandse schoolsysteem werkt. Op deze manier raken ouders meer betrokken bij de schoolloopbaan van hun kind. Ouders van kinderen met een ve-indicatie kunnen ook deelnemen aan dit aanbod. Daarnaast onderzoeken we de mogelijkheid om aanvullend lessen aan te bieden op de kinderopvanglocatie, afgestemd op het ve-programma van de peutergroep. Hiermee sluiten we beter aan bij de leefwereld van ouders van jonge kinderen.

Het bereiken en betrekken van ouders is niet altijd vanzelfsprekend, en onze samenwerkingspartners hebben hier uiteenlopende ervaringen mee. Om de ouderbetrokkenheid structureel te versterken, brengen we de komende periode succesvolle aanpakken voor het vergroten van ouderbetrokkenheid in kaart. Door deze kennis te bundelen en te delen, creëren we ruimte om van elkaar te leren en gezamenlijk effectievere strategieën te ontwikkelen.

Opvoedondersteuning

Opvoeden is niet altijd makkelijk. Ouders kunnen vragen hebben of tegen onzekerheden aanlopen in de ontwikkeling van hun kind. Juist daarom is toegankelijke opvoedondersteuning van groot belang. De OK-coaches in Diemen bieden laagdrempelige ondersteuning aan ouders en kinderen (0–12 jaar) bij opvoedvragen en sociaal-emotionele ontwikkeling. Zij zijn actief op plekken waar ouders hen makkelijk kunnen vinden, zoals scholen en kinderopvang, en vervullen een belangrijke rol in het vroegtijdig signaleren van zorgen. Door middel van gesprekken, huisbezoeken, themabijeenkomsten en trainingen helpen de OK-coaches gezinnen bij het vinden van passende oplossingen. Bij complexere problematiek verwijzen zij door naar gespecialiseerde hulp. De OK-coaches werken handelingsgericht, zijn bekend met de sociale kaart van Diemen en bouwen actief aan vertrouwen, ook bij minder zichtbare gezinnen. Daarnaast dragen de OK-coaches bij aan een doorgaande lijn van ondersteuning, onder andere door overdracht van de OK-coach op de peutergroep naar de OK-coach in het basisonderwijs bij de overgang van voorschool naar vroegschool. De inzet van de OK-coaches wordt door het onderwijs als zeer waardevol ervaren. In 2026 breiden we het aantal uren OK-coaching uit om huidige aanbod en dienstverleningsniveau te waarborgen. Naast de inzet van de OK-coaches biedt de JGZ een opvoedspreekuur waar ouders en kinderen terechtkunnen met vragen of zorgen. Ook staan de vrijwilligers van Home-Start klaar om ouders een luisterend oor en praktische ondersteuning te bieden.

Cultuuronderwijs

Cultuuronderwijs verkleint kansenongelijkheid doordat het leerlingen vaardigheden geeft die essentieel zijn voor ontwikkeling, zoals creatief denken, zelfvertrouwen en sociale competenties. Het helpt de kloof tussen sociaaleconomische klassen te dichten door intrinsieke motivatie, zelfsturing en identiteitsvorming te stimuleren. Kunstvakken bieden ruimte voor een procesgerichte aanpak waarin initiatief en creatief vermogen centraal staan, wat niet alleen kansrijker maakt maar ook prestaties in andere vakken versterkt. We versterken bestaande initiatieven en ondersteunen scholen om cultuuronderwijs structureel te verankeren. Hoewel we nog niet zijn aangesloten bij Cultuureducatie met Kwaliteit, blijven we in gesprek met schoolbesturen over kansen om cultuuronderwijs verder uit te bouwen.

Gezinsaanpak Geletterdheid
Ouders die moeite hebben met basisvaardigheden, zoals lezen en schrijven, geven dit vaak onbewust door aan hun kinderen. Zo ontstaat een vicieuze cirkel van laaggeletterdheid binnen gezinnen. Onderzoek laat zien dat kinderen die als baby veel zijn toegesproken, voorgelezen en met wie gezongen is, het later beter doen op school dan kinderen die minder taalinput hebben gehad.
Ouders spelen dus een belangrijke rol bij de taalontwikkeling van kinderen. Het lukt echter niet alle ouders om thuis de taalontwikkeling van hun kind op een positieve manier te stimuleren. Hier biedt de gezinsaanpak uitkomst. Deze aanpak is gericht op het ondersteunen van gezinnen bij het bieden van een taalrijke thuisomgeving. Diverse samenwerkingspartners, afkomstig uit verschillende domeinen spelen op een manier een rol in deze aanpak, bijvoorbeeld door te signaleren, door te verwijzen en aanbod te creëren. In Diemen hanteren we deze aanpak al, maar er ligt een kans om deze te verdiepen door het netwerk van betrokken partners te versterken en meer ruimte te bieden voor ontmoeting en uitwisseling.

De Lokale Educatieve Agenda
De Lokale Educatieve Agenda (LEA) is een belangrijk instrument voor samenwerking tussen partners binnen het onderwijskansenbeleid. Om echt verschil te maken, is een integrale benadering essentieel. Daarom zetten we de komende periode in op het verbinden van de LEA met andere relevante beleidsterreinen, zoals jeugd, armoede en geletterdheid. Door domeinoverstijgend samen te werken, ontstaat een gezamenlijke werkagenda waarin kennis, middelen en perspectieven worden gebundeld. Dit versterkt de samenhang tussen beleid en praktijk en helpt om gezamenlijk prioriteiten aan te brengen. Vanuit het veld klinkt de wens om de samenwerking verder te verdiepen en meer ruimte te creëren voor kennisdeling. De LEA biedt hiervoor een waardevolle structuur, waarin partners elkaar kunnen ontmoeten, van elkaar kunnen leren en we samen kunnen optrekken in het realiseren van een inclusieve en kansrijke leeromgeving.

Wat gaan we doen?
- **Nieuw**: We zetten in op het versterken van ouderbetrokkenheid door succesvolle aanpakken ouderbetrokkenheid in kaart te brengen en te delen.
- **Nieuw**: In 2026 breiden we het aantal uren OK-coaching uit om huidige aanbod en dienstverleningsniveau te waarborgen.
- **Nieuw**: We verkennen of we de lessen Taal en Ouderbetrokkenheid ook op de voorscholen kunnen organiseren.
- **Versterkt**: We versterken bestaande initiatieven voor cultuuronderwijs, ondersteunen scholen bij het structureel verankeren ervan en verkennen samen verdere uitbreidingsmogelijkheden.
- **Versterkt**: We faciliteren meer ontmoeting en uitwisseling binnen de Gezinsaanpak Geletterdheid.
- **Versterkt**: We werken integraal samen en bevorderen kennisdeling met onze samenwerkingspartners middels een LEA-werkagenda.

5. Vraagstukken

In deze nota zijn de ervaringen en inzichten van professionals, ouders, kinderen en jongeren in Diemen samengebracht. Hun signalen over wat goed gaat en wat beter kan, zijn gecombineerd met een analyse van beschikbare data en trends. Dit hoofdstuk beschrijft de belangrijkste vraagstukken die hieruit naar voren komen. Dit zijn vraagstukken waar we geen kant-en-klare oplossing voor hebben, maar waar de komende periode wel onze aandacht naar uit gaat.

5.1 Een toenemende zorgvraag

De ve-aanbieders in Diemen signaleren een toenemende zorgzwaarte binnen de peutergroepen. Steeds vaker worden kinderen waarvan de zorgvraag de draagkracht van de groep overstijgt, geplaatst in reguliere peutergroepen. Het gaat hierbij met name om kinderen met ontwikkelingsstoornissen, voor wie doorstroming naar het regulier basisonderwijs na de peuterperiode niet haalbaar blijkt. Door lange wachttijden in de specialistische jeugdhulp, zoals voor een plek op een kinderdagcentrum, is een passende plek niet direct beschikbaar. Hierdoor verblijven deze kinderen tijdelijk in de peutergroep, die hier niet voor is ingericht en onvoldoende toegerust is om aan hun zorgbehoeften te voldoen. Dit leidt tot een dubbele problematiek: enerzijds krijgen zorgkinderen niet de ondersteuning die zij nodig hebben, anderzijds worden plekken bezet die bedoeld zijn voor reguliere ve-kinderen. Het is belangrijk dat kinderen passende ondersteuning ontvangen en dat het voorschools aanbod in Diemen toegankelijk en kwalitatief blijft.

De problematiek rondom de toenemende zorgvraag is nauw verbonden met de wachtlijsten in de jeugdhulp en betreft een ketenprobleem dat niet binnen het domein van onderwijs alleen kan worden opgelost. Om hier meer grip op te krijgen, is de werkgroep ‘Zorgkinderen in de vve’ opgericht. Samen met de kinderopvang, JGZ en het onderwijs onderzoeken we hoe de signalering, doorverwijzing en ondersteuning van zorgkinderen beter kan worden georganiseerd. Op basis van de aanbevelingen van deze werkgroep is in 2025 de functie van oudercontactfunctionaris opgegaan in die van ouder- en kindcoach 0-5 jaar. Hiermee is het aantal uren OK-coaching 0-5 jaar uitgebreid. De OK-coach verzorgt de toeleiding naar de ve en kan, indien nodig, vroegtijdig doorverwijzen naar (preventieve) jeugdhulp of direct zelf ondersteuning bieden. Hierdoor kan er sneller gesignaleerd en gehandeld worden. Waarmee kinderen eerder op de wachtlijst voor passende jeugdhulp kunnen worden geplaatst en in de tussentijd laagdrempelige begeleiding krijgen.

Ook vanuit het onderwijs zijn er signalen van een toenemende zorgzwaarte. Binnen de inkoop van jeugdhulp wordt nagedacht over hoe we kunnen organiseren dat het onderwijs ondersteund wordt bij het ‘binnenboord houden’ van jeugdigen. De basis hiervoor ligt in de Hervormingsagenda Jeugd in relatie tot de opgave ‘Inclusief Onderwijs 2035’. Met de basisscholen in Diemen en het Samenwerkingsverband (SWV) primair onderwijs Amsterdam-Diemen verkent de gemeente welke stappen we gaan zetten om inclusief onderwijs te realiseren in Diemen. Het realiseren van een onderwijszorggroep kan één van deze stappen zijn. In een onderwijszorggroep is er ruimte voor een onderwijsaanbod en een jeugdzorgaanbod. Er wordt verkend of we met het realiseren van een onderwijszorgroep thuisnabij onderwijs kunnen realiseren voor leerlingen met een grotere ondersteuningsvraag. We leren van de ervaringen die de gemeente Amsterdam en het Samenwerkingsverband primair onderwijs Amsterdam-Diemen hier al mee hebben opgedaan.

Wat gaan we doen?

- **Bestaand**: We monitoren het vraagstuk rond zorgkinderen in de vve met de hiervoor opgerichte werkgroep om waar mogelijk het ondersteuningsaanbod beter aan te laten sluiten op de zorgbehoefte.
- **Nieuw**: Binnen de inkoop jeugdhulp denken we na over het ondersteunen van het onderwijs bij het ‘binnenboord houden’ van leerlingen.
- **Nieuw**: Samen met het onderwijs en het SWV verkennen we welke stappen nodig zijn om inclusief onderwijs in Diemen te realiseren, bijvoorbeeld met een onderwijszorggroep.

5.2 Laagdrempelige ondersteuning 12+

In Diemen is er ruimte om het jeugdaanbod voor jongeren vanaf 12 jaar verder te ontwikkelen en te verbreden. Op dit moment is er minder zicht op jongeren van 12 jaar en ouder dan op de jongere doelgroep. Het aanbod voor deze doelgroep is beperkter en onvoldoende laagdrempelig. Hierdoor ontbreekt het aan een goed beeld van de tweede helft van de schoolloopbaan van deze jongeren. Jongeren komen vaak pas in beeld als er sprake is van schoolverzuim, waarna zij gemeld worden bij de afdeling Leerrecht. Daarnaast blijkt uit gesprekken met het onderwijs dat de overgang van het primair naar het voortgezet onderwijs niet altijd soepel verloopt. Diemense leerlingen stromen uit naar diverse middelbare scholen in de regio. Onderwijsprofessionals in Diemen ervaren het contact met deze vo-scholen soms als eenzijdig: de basisschool neemt wel initiatief, maar dit leidt niet altijd tot wederzijds contact. Hierdoor lukt het niet altijd om leerlingen warm over te dragen.

Kinderen tot 12 jaar en hun ouders weten goed waar zij terecht kunnen met vragen; iedere basisschool in Diemen heeft een ouder- en kindcoach. Na de overstap naar het voortgezet onderwijs valt deze structuur grotendeels weg. Jongeren worden minder goed gevolgd, waardoor het risico ontstaat dat kwetsbare jongeren bij de gemeente uit beeld raken. Er is behoefte aan een vaste contactpersoon die deze jongeren gedurende een langere periode begeleidt en ondersteunt. Een voorstel om de verbinding tussen het basisonderwijs (PO) en het middelbaar onderwijs (VO) te versterken is het aanstellen van een ouder- en kindcoach 12+, die als brugfunctionaris fungeert tussen het PO en het VO. We onderzoeken daarom de meerwaarde van OK-coaches voor jongeren vanaf 12 jaar. In deze verkenning betrekken we het samenwerkingsverband voortgezet onderwijs (SWV-VO) en een aantal VO-scholen, met het oog op een mogelijke positionering van de OK-coaches binnen de bestaande ondersteuningsstructuur.

De aanleiding voor deze verkenning is drieledig:

1. Het succes van de ouder- en kindcoaches in het primair onderwijs en de kinderopvang;
2. De signalen dat laagdrempelige en langdurige ondersteuning voor jongeren vanaf 12 jaar ontbreekt;
3. De uitkomsten van de evaluatie van het preventieve aanbod in Diemen (2023), waaruit blijkt dat er meer middelen en inzet gaan naar jongeren onder de 12 jaar dan naar jongeren vanaf 12 jaar.

Vooruitlopend op het onderzoek starten we vanuit het programma Preventie met Gezag met een pilot waarin we de inzet van een professional ter ondersteuning van de doelgroep 12+ testen, met een focus op scholen met leerlingen die een verhoogd risico lopen op betrokkenheid bij criminaliteit.

Wat gaan we doen?

- **Nieuw**: We onderzoeken de meerwaarde van een bredere inzet van OK-coaches voor jongeren vanaf 12 jaar.
- **Nieuw**: We starten een pilot vanuit het programma Preventie met Gezag om de inzet van een professional ter ondersteuning van de doelgroep 12+ testen, gericht op scholen met leerlingen die een verhoogd risico lopen op betrokkenheid bij criminaliteit.

5.3 Integraal monitoren en sturen

Vanuit de behoefte om datagedreven beleid te maken en in de praktijk integraal te kunnen sturen, is het nodig om beschikbare data te bundelen en uit te wisselen. Investeren in kennisdeling en samenwerking voorkomt dat signalen verloren gaan. Monitoring moet niet alleen dienen als verantwoording, maar vooral bijdragen aan het verbeteren van de kwaliteit van het aanbod. Daarbij is het belangrijk te erkennen dat veel beleidsdoelen kwalitatief van aard zijn en daarom niet eenvoudig te kwantificeren. Dit vraagt om aanvullende informatie, zoals tevredenheidsmetingen en ervaringsverhalen. Door data uit verschillende beleidsterreinen samen te brengen, krijgen we een completer beeld en kunnen we gerichter sturen op het realiseren van gelijke onderwijskansen voor alle kinderen en jongeren in Diemen. Het samenbrengen van informatie uit verschillende domeinen vraagt blijvende inzet en tijd en kan complex zijn vanwege diverse systemen en bronnen. Om hier een stap in te zetten monitoren we het onderwijskansenbeleid samen met onze partners binnen de LEA-structuur en brengen we hier informatie vanuit verschillende domeinen samen.

Wat gaan we doen?

- **Versterkt**: Binnen de LEA brengen we informatie vanuit verschillende domeinen samen.

6. Financiële toelichting

De activiteiten in deze beleidsnota worden gefinancierd binnen de bestaande financiële kaders. Voor enkele activiteiten is op dit moment nog geen financiële onderbouwing beschikbaar, omdat deze zich nog in de onderzoeksfase bevinden. In dit hoofdstuk wordt toegelicht hoe de financiële dekking van het onderwijskansenbeleid is vormgegeven.

Activiteiten onderwijsachterstandenbudget

Als gemeente ontvangen we via een specifieke uitkering middelen van het Rijk voor de uitvoering van het onderwijsachterstandenbeleid (OAB), de wettelijke kaders achter dit onderwijskansenbeleid. Aan deze middelen zijn bestedingscriteria verbonden: ze mogen uitsluitend worden ingezet voor het bestrijden van onderwijsachterstanden. Activiteiten zonder directe link met onderwijsachterstanden, zoals algemene opvoedondersteuning of jeugdhulp, mogen niet uit deze middelen worden bekostigd.

De OAB-middelen mogen worden besteed aan drie hoofdonderdelen:

1. **Voorschoolse educatie (ve)**
   Dit betreft gesubsidieerd ve-aanbod, inclusief indicering en toeleiding, en monitoring van bereik en kwaliteit.
2. **Afspraken rond voor- en vroegschoolse educatie**
   Dit omvat kosten voor overleg, afstemming en samenwerking tussen gemeente, ve-aanbieders en scholen.
3. **Aanvullende activiteiten voor leerlingen in het basisonderwijs**
   Denk aan taalgerichte interventies in samenwerking met het onderwijs, zoals leesbevordering.

In Diemen wordt het budget grotendeels ingezet voor de uitvoering van de wettelijke taak rondom voorschoolse educatie. Daarnaast wordt het budget besteed aan bovenwettelijke OAB-activiteiten zoals het peuterwerk, de ondersteuning van het jonge kind en extra inzet op leesbevordering. Ook gaat er budget naar de personeelslasten van de ambtelijke organisatie, Sociaal Medische Indicaties (SMI) en naar het Diemer Leesoffensief (2023–2026). Op dit moment kunnen de kosten gedekt worden vanuit het bestaande budget. Er is geen ruimte voor het opzetten van structurele nieuwe initiatieven. Vanuit de bestemmingsreserve voor OAB is er beperkt ruimte voor incidentele initiatieven. Hiermee kan worden ingespeeld op voorliggende vragen uit het veld. Een voorbeeld hiervan is de uitvoering van het Diemer Leesoffensief.

De rijksmiddelen voor het OAB worden jaarlijks verdeeld op basis van het door het CBS[6] ingeschatte risico op onderwijsachterstanden per gemeente. Deze inschatting bepaalt hoeveel middelen elke gemeente ontvangt en kan jaarlijks variëren. Dankzij een nieuwe verdeelsystematiek is het OAB-budget de afgelopen jaren toegenomen. Vanaf 2026 daalt het budget echter, mede door een landelijke korting van 10% op alle specifieke uitkeringen. Ondertussen stijgen de kosten voor het uitvoeren van de wettelijke taken, onder andere door prijsontwikkelingen in de kinderopvang. Bij een toekomstige afname van de beschikbare middelen kan ervoor worden gekozen om bovenwettelijke activiteiten af te schalen, zodat de uitvoering van de wettelijke taken gewaarborgd blijft. De jaarlijkse fluctuaties in het OAB-budget zijn zichtbaar in onderstaande tabel.

Jaartal	Onderwijsachterstandenbudget[7]
2026	€ 824.000 (voorlopige verlening)
2025	€ 938.000
2024	€ 979.000
2023	€ 960.000
2022	€ 896.000

In 2026 ontvangt de gemeente Diemen € 824.000 (voorlopige verlening) aan rijksmiddelen voor het onderwijsachterstandenbeleid (OAB). Daarnaast is er vanuit voorgaande jaren een reserve met Rijksmiddelen voor het OAB van circa € 550.000. In bijlage 2 is een toelichting op de begroting opgenomen.

6 Dashboard onderwijsachterstanden CBS: Verwachte onderwijsachterstanden
7 Bedragen zijn afgerond op duizendtallen.

Financiële toelichting

Activiteiten aanpalende beleidsterreinen
Naast de activiteiten die direct onder het onderwijsachterstandenbudget vallen, worden er in deze nota diverse activiteiten genoemd die bijdragen aan het vergroten van onderwijskansen, maar die hun financiering vinden binnen andere beleidsterreinen. Zo worden activiteiten op het gebied van basisvaardigheden, zoals Taal en Ouderbetrokkenheid, bekostigd vanuit de Wet educatie en beroepsonderwijs. Het preventieve jeugdaanbod, waaronder opvoedondersteuning en het jongerenwerk, wordt gefinancierd uit de gemeentelijke middelen voor het preventief jeugdbeleid. De inzet van ouder- en kindcoaches wordt betaald uit de middelen voor ambulante jeugdhulp en de inzet van de leerrechtconsulenten uit de middelen voor leerplicht. De leergang ‘Inclusief onderwijs’ wordt mogelijk gemaakt door een rijkssubsidie vanuit de Gelijke Kansen Alliantie. De pilot met de professional ter ondersteuning van de doelgroep 12+ wordt bekostigd uit de middelen vanuit het project Preventie met Gezag. Tot slot worden de armoederegelingen, zoals bijdragen voor sport, cultuur en schoolkosten, bekostigd vanuit het gemeentelijke armoedebeleid. Deze verschillende beleidsterreinen, elk met hun eigen financieringsbron, dragen gezamenlijk bij aan het vergroten van onderwijskansen voor alle kinderen en jongeren in Diemen.

Nieuwe activiteiten
In deze nota worden enkele nieuwe activiteiten genoemd waarvoor nog geen financiële onderbouwing beschikbaar is, omdat deze zich nog in de onderzoeksfase bevinden. Het gaat hierbij om de opgave inclusief onderwijs, waaronder het verkennen van de mogelijkheden voor een onderwijszorggroep en het onderzoek naar de meerwaarde van een bredere inzet van de OK-coaches voor jongeren vanaf 12 jaar. Bij deze verkenningen wordt ook de financiële haalbaarheid beoordeeld. De dekking hiervoor komt niet uit het onderwijsachterstandenbudget.

Bijlage 1 – Overzicht acties

De onderstaande acties zijn geordend per uitgangspunt of vraagstuk. De planning is indicatief en kan worden aangepast indien zich aanvullende taken voordoen in de toekomst.

Uitgangspunt 1: Een kwalitatief sterk en dekkend voorschools aanbod		
Wat gaan we doen?	**Wanneer doen we het?**	**Waar vind je het terug in de nota?**
1. Monitoren passende omvang en spreiding van het VE-aanbod	Doorlopend	Pagina 11
2. Kwaliteitsdialoog vve voeren	Doorlopend	Pagina 11
3. Evalueren resultaatafspraken	Jaarlijks	Pagina 11
4. Onderzoeken hoe we de resultaten beter kunnen monitoren	Schooljaar 2026-2027	Pagina 11
Uitgangspunt 2: Een zo groot mogelijk bereik		
Wat gaan we doen?	**Wanneer doen we het?**	**Waar vind je het terug in de nota?**
5. Indicatie- en bereikcijfers volgen via de Peutermonitor en acties uitzetten om het bereik te vergoten	Start 2026	Pagina 13
6. Toeleiding naar ve door OK-coach	Doorlopend	Pagina 13
7. Zorgdragen voor informatievoorziening in begrijpelijke taal	Doorlopend	Pagina 13
8. Communicatiemateriaal over ve ontwikkelen	2026	Pagina 13
Uitgangspunt 3: Kinderen in beeld en passende ondersteuning		
Wat gaan we doen?	**Wanneer doen we het?**	**Waar vind je het terug in de nota?**
9. Evalueren gebruik van het uniform overdrachtsformulier	Schooljaar 2026-2027	Pagina 14
10. Ondersteunen en stimuleren scholen en kinderopvangorganisaties in het bevorderen van sociale veiligheid, inclusie en culturele sensitiviteit	Doorlopend	Pagina 15
11. Leergang ‘Inclusief onderwijs’	Schooljaar 2025-2026	Pagina 15
12. Samenwerking tussen Jongerenpunt en jongerenwerk versterken	2026	Pagina 16

Uitgangspunt 4: Een stevige pedagogische basis		
Wat gaan we doen?	**Wanneer doen we het?**	**Waar vind je het terug in de nota?**
13. Versterken signaleringsrol professionals rondom armoedeproblematiek	Doorlopend	Pagina 17
14. Succesvolle aanpakken ouderbetrokkenheid in kaart te brengen en delen	Schooljaar 2026-2027	Pagina 18
15. Verkennen lessen Taal en Ouderbetrokkenheid op de voorscholen	2026	Pagina 18
16. Uitbreiding uren OK-coaching	2026	Pagina 19
17. Ondersteunen cultuuronderwijs	Doorlopend	Pagina 19
18. Faciliteren ontmoeting en uitwisseling binnen de Gezinsaanpak Geletterdheid	Start 2026	Pagina 19
19. Integraal samenwerken en bevorderen kennisdeling met partners middels een LEA-werkagenda	Start schooljaar 2026-2027	Pagina 19

Vraagstuk 1: Een toenemende zorgvraag		
Wat gaan we doen?	**Wanneer doen we het?**	**Waar vind je het terug in de nota?**
20. Monitoren vraagstuk rond zorgkinderen in de vve met de hiervoor opgerichte werkgroep	Doorlopend	Pagina 20
21. Binnen de inkoop jeugdhulp nadenken over ondersteunen van het onderwijs bij het ‘binnenboord houden’ van leerlingen	2025-2026	Pagina 21
22. Verkennen welke stappen nodig zijn om inclusief onderwijs in Diemen te realiseren	Start 2026	Pagina 21
Vraagstuk 2: laagdrempelige ondersteuning 12+		
Wat gaan we doen?	**Wanneer doen we het?**	**Waar vind je het terug in de nota?**
23. Onderzoek naar meerwaarde van bredere inzet van OK-coaches 12+	2026	Pagina 21
24. Pilot met professional ter ondersteuning 12+ doelgroep vanuit Preventie met Gezag	2026	Pagina 22
Vraagstuk 3: Integraal monitoren en sturen		
Wat gaan we doen?	**Wanneer doen we het?**	**Waar vind je het terug in de nota?**
25. Informatie vanuit verschillende terreinen samenbrengen binnen LEA	Start schooljaar 2026-2027	Pagina 22

Bijlage 2 – Toelichting begroting onderwijsachterstandenbudget

Besteding onderwijsachterstandenbudget 2026
In 2026 ontvangt de gemeente Diemen € 824.000 (voorlopige verlening) aan rijksmiddelen voor het OAB. De gemeente Diemen investeert in diverse activiteiten om gelijke onderwijskansen te bevorderen. Het grootste deel van het budget, circa € 500.000, wordt besteed aan voorschoolse educatie, onze wettelijke taak. Daarnaast zijn er middelen gereserveerd voor afspraken en samenwerking tussen de gemeente, kinderopvangorganisaties en scholen.

Om de doelgroep, het bereik en de subsidies voor voorschoolse educatie te monitoren, wordt geïnvesteerd in digitale instrumenten zoals de Peutermonitor. Ook leesbevordering krijgt aandacht, met incidentele projecten die het leesplezier en de leesvaardigheid van kinderen vergroten. Voor de jongste kinderen en hun ouders is er aanvullend peuterwerk en ondersteuning voor het jonge kind beschikbaar.

Gezinnen die tijdelijk (extra) kinderopvang nodig hebben vanwege sociale of medische omstandigheden kunnen rekenen op ondersteuning via de Sociaal Medische Indicaties. Verder zijn er middelen voor de personeelslasten van de ambtelijke organisatie en voor overheadkosten, zodat de coördinatie en uitvoering van het beleid goed gefaciliteerd wordt.

De financiering van deze activiteiten komt uit de rijksmiddelen die specifiek zijn toegekend voor het bestrijden van onderwijsachterstanden. Een deel van de incidentele uitgaven wordt gedekt uit de reserve met OAB-rijksmiddelen die in voorgaande jaren is opgebouwd.

Vooruitblik naar 2027 en verder
Naar verwachting blijft er aan het einde van 2026 een reserve met Rijksmiddelen over van circa € 330.000. Dit bedrag mag volledig worden meegenomen naar 2027 en verder om te worden ingezet ten behoeve van het OAB.

Vanaf 2027 wordt de specifieke uitkering voor het OAB naar verwachting omgezet in een bijzondere fondsuitkering. Hiervoor is een wetswijziging nodig. Deze wijziging biedt gemeenten meer beleidsvrijheid en vermindert de administratieve verantwoordingslasten. De wettelijke verplichting om te zorgen voor voldoende en kwalitatief goede voorschools educatie blijft bestaan. Wat de exacte gevolgen van deze wijziging zijn, is op dit moment nog niet bekend.

Bijlage 3 – Wettelijk kader onderwijsachterstandenbeleid

Sinds de invoering van de wet Ontwikkelingskansen door Kwaliteit en Educatie (wet OKE) in 2010, zijn gemeenten verantwoordelijk geworden voor het realiseren van een aanbod voorschoolse educatie van goede kwaliteit en kwantiteit. In 2018 is de Wet harmonisatie Kinderopvang en Peuterspeelzaalwerk in werking getreden, met als doel het versterken van het pedagogisch klimaat, één kwaliteitsader voor alle voorschoolse voorzieningen (inclusief Peuterspeelzalen) en één financieringsstructuur voor ouders. Vanaf 2018 zijn er wijzigingen in de kwaliteitseisen ingevoerd, die apart geregeld zijn in de Wet Innovatie en Kwaliteit Kinderopvang (IKK). Deze nieuwe kwaliteitseisen zijn uitgewerkt in het Besluit kwaliteit kinderopvang en enkele ministeriële regelingen. De Wet op het Primair Onderwijs (WPO) en het Besluit basisvoorwaarden kwaliteit voorschoolse educatie schrijven de verplichtingen voor aan de gemeente, het basisonderwijs en de kinderopvang op het gebied van voor- en vroegschoolse educatie (VVE). Voorschoolse educatie (VE) is bedoeld voor peuters met een (risico op een) onderwijsachterstand op een voorschoolse voorziening. Ook hier is (in 2017) een verscherping van de kwaliteitseisen ingevoerd.

Wet- en regelgeving:
- Wet Ontwikkelingskansen door Kwaliteit en Educatie (Wet OKE)
- Wet harmonisatie kinderopvang en peuterspeelzaalwerk
- Wet op het Primair Onderwijs (WPO) (art 165-168)
- Wet Kinderopvang (WKO) (art 1.50a)
- Wet Innovatie en Kwaliteit Kinderopvang (IKK)
- Besluit basisvoorwaarden kwaliteit voorschoolse educatie

Bijlage 4 – Diemen in cijfers

Cijfers over 2024

Aantal kinderopvang-aanbieders met ve	Aantal voorschoolse locaties	Aantal schoolbesturen	Aantal basisscholen	Aantal peuters
2	6	3	7	505

Percentage peuters met een VVE-indicatie	Percentage peuters dat tot de OAB-doelgroep behoort volgens het rekenmodel van CBS/OCW	Aantal basisschoolleerlingen	Percentage basisschoolleerlingen dat tot de OAB-doelgroep behoort volgens het rekenmodel van CBS/OCW
10% (50 peuters)	11% (55 peuters)	2600	13% (338 leerlingen)